

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України з Європейським Союзом

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо комісійної винагороди за послуги еквайрингової установи (вартості торговельного еквайрингу)
(реєстр. № 4178-1 від 15.10.2020, н.д. Мезенцева М.С., Тимофійчук В.Я. та ін.)

Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 16 грудня 2020 року (протокол № 57) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1. Загальна характеристика законопроекту

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є реформування діючого законодавства для створення сприятливих умов для ведення та розвитку бізнесу в Україні та повністю відповідає стратегії Національного банку України по впровадженню Cashless economy в Україні.

Запропоновані законопроектом зміни дозволять поступово (і на порядок менш «жорстко», ніж це впроваджено у Європейському Союзі) зменшити фінансове навантаження на суб'єктів господарювання під час здійснення операцій за допомогою платіжних карток, впровадити практику обмеження максимальними розмірами рівня відповідних комісійних винагород, яка, за принципами та методами, є аналогічною Європейській, але не дублює її повністю, враховуючи фінансово-економічні реалії України.

Прийняття законопроекту покращить інвестиційний клімат в Україні та підвищить позиції України в у міжнародному рейтингу Doing Business.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання належить до сфер банківського права та фінансових послуг, що відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV належить до пріоритетних сфер, в яких здійснюється адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та охоплюється зобов'язаннями України передбаченими у рамках у рамках Глави 12 «Фінансові послуги» Розділу V

«Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС

Основними відмінностями альтернативного законопроекту від основного є встановлення більших розмірів комісійної винагороди інтерчейндж, загального розміру комісійної винагороди за послуги еквайрингу (включаючи інтерчейндж), збільшення перехідного періоду та наведена інша редакція визначення понять.

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності *acquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Положеннями *статті 383 Угоди про асоціацію*, визначено, що Сторони домовились співробітничати у сфері фінансових послуг, зокрема, із ціллю підтримки процесу адаптації регулювання фінансових послуг до потреб відкритої ринкової економіки.

Сторони сприяють поступовому наближенню до визнаних міжнародних стандартів щодо регулювання і нагляду у сфері фінансових послуг.

Згідно з положеннями *статті 133 Угоди про асоціацію*, Сторони визнають важливість наближення чинного законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Україна забезпечить поступове приведення у відповідність своїх чинних законів та майбутнього законодавства до *acquis* ЄС. Таке наближення розпочинається з дати підписання цієї Угоди та поступово поширюватиметься на всі елементи *acquis* ЄС, зазначені у *Додатку XVII* до цієї Угоди.

Розділом F «Платежі» Додатку XVII-II до Угоди про асоціацію, встановлено, що положення Директиви 2007/64/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 листопада 2007 року про послуги оплати на внутрішньому ринку повинні бути впроваджені протягом 5 років з дати набрання чинності цією Угодою. У зв'язку з ухваленням Директиви 2015/2366 Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2015 р. про платіжні послуги на внутрішньому ринку – Директива 2007/64 втратила чинність.

В положеннях пункту 2 преамбули Директиви 2015/2366 визначено, що переглянута правова база Союзу щодо платіжних послуг доповнена Регламентом Європейського Парламенту та Ради 2015/751 від 29 квітня 2015 року про міжбанківські комісійні збори за платіжні операції, що здійснюються за допомогою платіжних карток (далі – Регламент 2015/751¹).

¹ В Угоді про асоціацію відсутнє пряме зобов'язання щодо імплементації положень Регламенту 2015/751 в національне законодавство.

Положеннями частини четвертої статті 62 Директиви 2015/2366 встановлено, що у будь-якому разі держави-члени повинні передбачити аби постачальник не встановлював додаткову плату за використання платіжних інструментів, для яких міжбанківські комісії регулюються у відповідності з Главою II Регламенту 2015/751.

В частині п'ятій статті 62 Директиви 2015/2366 зазначено, що країни-члени ЄС мають право заборонити або обмежити право постачальника встановлювати додаткові збори, враховуючи необхідність розвитку конкуренції та сприяння у використанні ефективних платіжних інструментів.

Згідно з Главою II Регламенту 2015/751 у всіх країнах-членах Європейського Союзу постачальники платіжних послуг не повинні встановлювати для споживачів розмір ставки комісії інтерчейндж, що перевищує 0,2% від вартості операції за дебетовими картками (частина перша статті 3 Регламенту) і 0,3% від вартості операції за кредитними картками (стаття 4 Регламенту).

Законопроектом пропонується встановити перехідний період і поступове зменшення розміру ставки інтерчейндж без диференціації за типами банківських карток, а саме: з 1 січня 2021 року – 1,2 відсотка від суми транзакції; з 1 січня 2022 року – 1,0 відсотка від суми транзакції; з 1 січня 2023 року – 0,9 відсотка від суми транзакції.

Встановлення мінімальної ставки інтерчейндж у розмірі 0,9% частково враховують відповідні положення Регламенту 2015/751.

В той же час, пунктом 9 преамбули Регламенту 2015/751 визначено, що платіжні операції на основі картки, можуть бути корисними для торговців та споживачів, за умови, що плата за використання схем платіжних карток встановлюється на економічно ефективному рівні, одночасно сприяючи чесній конкуренції, інноваціям та вступу на ринок нових операторів.

Додатково необхідно зазначити, що відповідно до пунктів 6 та 7 частини першої статті 7 Закону України «Про Національний банк України» Національний банк України регулює діяльність платіжних систем та систем розрахунків в Україні, визначає порядок і форми платежів, у тому числі між банками; створює та забезпечує безперервне, надійне та ефективне функціонування, розвиток створених ним платіжних систем, визначає напрями розвитку сучасних електронних банківських технологій, контролює створення платіжних інструментів.

Відповідно до положень частини першої статті 55 Закону України «Про Національний банк України» головною метою банківського регулювання і нагляду з боку НБУ є безпека та фінансова стабільність банківської системи.

Встановлення законодавчих обмежень на розмір комісійної винагороди за інтерчейндж та загального розміру комісійної винагороди за послуги еквайрингу (включаючи інтерчейндж), що сплачують сумарно держателі електронних платіжних засобів та торговці під час здійснення розрахунків може призвести до заміщення недоотриманих банками доходів за рахунок інших джерел, що призведе до підвищення тарифів на інші банківські послуги, підвищення відсоткових ставок за кредитами, та зменшення за депозитами.

З огляду на зазначене, проект Закону за своєю метою **не суперечить цілями Угоди про асоціацію, але лише частково враховує положення Регламенту 2015/751** та потребує експертного висновку Національного банку України з метою оцінки впливу на фінансову стабільність банківської системи.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E0081548200
Дійсний до: 12.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/10-2020/244322 від 17.12.2020

294862